

ÖZELLEŞTİRMELER VE BOR GERÇEĞİ SEMPOZYUMU

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasının düzenlediği Bor Sempozyumu 5 nisan 2001 tarihinde MTA Genel Müdürlüğü Sadrettin Alpan Konferans salonunda yapıldı. Sempozyum iki bölümden oluşuyordu. Yöneticiliğini JMO İkinci Başkanı İsmet Cengiz'in yaptığı bu bölümde Cengiz bir açılış konuşması yaptı.

Cengiz konuşmasına, Aralık 2000 tarihinde siyasi iktidarın İMF'ye verdiği ek niyet mektubunda Eti Holding' bağlı Etibor'un özelleştirme kapsamına alınmasıyla başlayan sürecin, emperyalizmin Anadolu'da 150 yıl önce başlayan serüveninin "Tıp Kesiti" olduğunu belirterek başladı.

İngiltere İstanbul Büyükelçisinin 1858 yılında İzmir Alsancak Tren istasyonunun açılış konuşmasında da belirttiği gibi; batılı ülkelerin, çıkarları uğruna, gerekirse zor kullanarak Anadolu'nun kapılarını zorlayacağını söyleyen Cengiz, bugün ise zor kullanmaya gerek dahi görmeden sadece bir niyet mektubuyla emperyalist sermayenin Türkiye kapılarını zorladığını söyledi.

Bor madenlerinin, bir mineraline, Bandırma'ya atfen Pandermit adı verilecek kadar bizim, yıllardır toprak altında "bırakılacak" kadar bizim olmadığına da değinen Cengiz, boraksın ulusal ve uluslar arası sermayeye teslim edilmesine karşı oluşturulan ve bünyesinde Jeoloji Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Metalürji Mühendisleri Odası ve KİGEM sendikasının bulunduğu Madencilikte Özelleştirme Karşıtı platformun, 13 Aralık'ta Bandırma'da yaptığı kıvılcımı meşaleye dönüştürmekte kararlı olduklarını ve Boraks'ın hazin öyküsünü onurlu bir direniş efsanesine dönüştürene kadar mücadeleye devam edeceklerini söyledi.

Doğal kaynaklarımızın gerçek sahibi halkımızdır anlayışıyla, madencilikte planlı ulusal bir politika belirlenmesi gerektiği ve bugün yaşanan krizi atlatabilmek için de madenlerimizin, üretimden pazarlamaya kadar kamu mülkiyetini esas alan bir anlayışla ele alınması gerektiği ve doğal kaynaklarımızın ulusal ve uluslar arası

sermayeye teslim edilmemesi gerektiğini söyleyerek konuşmasını bitirdi.

İsmet Cengiz'in konuşmasından sonra ilk konuşmayı TMMOB Genel Başkanı Kaya Güvenç yaptı.

Güvenç konuşmasına devletin özelleştirme politikalarına değinerek başladı. Özelleştirme yanlılarının savdukları "Kamu etkin değildir, kamu verimli olamaz, kamu açıklarına neden olan KİT'lerdir onların zararlarıdır," "Özelleştirme girişimcilik ruhu yaratacak", "KİTler aşırı istihdama neden oluyor," "Kamu kuruluşlarının özelleştirilmesiyle sermaye tabana yayılacak," "Yolsuzluklar önlenecek," "Rekabet yaratılacak," "Devlet küçülecek ve özelleştirme gelirleri yatırımlara dönüşecek" görüşlerinin pratikte çürüdüğünün bizzat devletin resmi rakamları ve dünyada çeşitli kuruluşların rakamları ve bilim insanlarının yaptıkları araştırmalarla belgelendiğini söyledi.

Özelleştirmeden gelecek gelirin yatırımlara aktarılacağı görüşünün ise İMF ile yapılan Stand-By anlaşmasında öngörüldüğü gibi, özelleştirme gelirlerinin dış borcun ödenmesinde kullanılacağı taahhüdünün yapılmasıyla çürüdüğünü söyledi. Ve en son krizin de ortaya çıkardığı gerçeğin İMF, sermaye çevreleri ve onların eklerimden alınan dış borçların, özelleştirme gelirleriyle kapatılacağı olduğunu söyledi,

Ayrıca özelleştirmenin tarihçesine de değinen Kaya Güvenç, 1960'ı yıllarda G-7 1er olarak adlandırılan ülkelerdeki sermaye gruplarının, karlarının %50 oranında azalmasıyla, bu grupların daha fazla kar etmek amacıyla yeni alanlara girmesinin ve sermayenin tam egemenliğinin önündeki en büyük engel olan Sosyal Devleti ortadan kaldırmak için özelleştirme silahına sarıldıklarını ve tüm bu imha çabalarının temel dayanağını özelleştirmenin oluşturduğunu söyledi.

Özetle Kaya Güvenç konuşmasında, özelleştirmenin ideolojik bir saldırı olduğunu, bu politikaya karşı ulusalcı, kamusal planları ön plana çıkaran, bağımsızlıkçı ve emek eksenli bir politikanın aynı kararlılıkla savunulması gerektiğini ve bu mücadelede Bor madenlerinin çok önemli bir yeri olduğunu söyledi.

Sempozyumun ilk bölümünde ikinci konuşmayı ATO Başkanı Sinan Aygün yaptı.

Bir özel sektör temsilcisi olmasına rağmen Bor madenlerinin özelleştirilmesine karşı olmasını Türk halkının menfaatleri her zaman tüccarların menfaatlerinden önce gelir sözleriyle açıklayan Aygün, İMF ile ilgili; daha önce İMF'de çalışmış ve bu kurumun çalışma sistemini gördükten sonra istife; eden bir ekonomistin açıklamasına dayanarak ("İMF'nin görevi, yoksul ülkelerdeki ekonomi olaylarını, Batı'nın gelişmiş ekonomileri yararna olacak biçimde yönlendirmek ve

yönetmektir.") İMP'nin görevinin Batı'nın gelişmiş ülkelerince Türkiye'nin haklarına ipotek koymak olduğu saptamasını yaptı.

Aygün konuşmasını, Türkiye'nin kalkınması için çözümün yerli malları kullanmak olduğunu söyleyerek bitirdi.

Üçüncü sırada ise Aydın Milletvekili ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Sema Pişkinsüt konuşma yaptı.

Sema Pişkinsüt konuşmasında Türkiye'nin dünya üzerindeki bor rezervinin %63-70 arasındaki bir bölümüne sahip olmasına rağmen, bor piyasasının, rezervin %10'una sahip olanlar (US Boraks) tarafından ele geçirilmiş olduğunu söyleyerek başladı.

Pişkinsüt ayrıca dünyadaki iki bor şirketinden birisi olan Eti Holdingin nasıl özelleştirme tartışmalarının konusu olduğunu/tarihçesiyle dinleyicilere aktardı.

Bir parlamenter olarak halkın menfaatlerini savunan kesimlerin söz söyleyebilme, seslerini duyurabilme sıkıntılarında da değinen Pişkinsüt, önümüzdeki dönemde de borun özelleştirilmemesi ve bu kapsama alınmaması konusundaki mücadeleye destek olmaya devam edeceğini söyleyerek konuşmasını bitirdi.

Petrol-İş Başkanı Mustafa Öztaşkın sempozyumun sunum bölümünde dördüncü konuşmayı yaptı.

Mustafa Öztaşkın borun özelleştirilmek istenmesinin asıl nedeninin, Türkiye'de son yıllarda yapılan yatırımlarla işlenmiş bor ihracının, ham bor ihracı miktarına ulaşması ve bu durumun bor tükellerinin pazarını tehdit etmesi olduğunu söyledi. Ayrıca dış borçların ödenmesi ve ekonomik krizin atlatılmasında kullanılacak önemli araçlardan birisinin bor madenleri olduğunu söyleyen Öztaşkın, özelleştirmenin getireceği olumsuzluklardan da söz etti ve özelleştirmeye alternatif olarak bor madenlerinin daha verimli bir şekilde işletilebilmesi ve ürünün daha etkin olarak pazarlanabilmesine yönelik öneriler yaptı.

Bor Sempozyumunun birinci bölümünde son konuşmayı KMO Yönetim Kurulu Üyesi Ayşegül Kesedar yaptı.

Ayşegül Kesedar konuşmasında bor madenlerinin Türkiye için önemine değindi ve KMO olarak bor madenlerinin özelleştirilmesinin karşısında durmaya devam edeceklerini söyledi.

Bor Sempozyumunda ikinci oturum Maden-Sen Genel Başkanı Neşet Demirtaş ve Dev-Maden-Sen Genel Başkanı Tayfun Görgün'ün konuşmalarıyla başladı.

Sendika başkanları konuşmalarında genel olarak bor madenlerinin stratejik ve ekonomik önemini ve bu madenlerin özelleştirilmesine neden karşı olduklarını anlattılar.

Bor Sempozyumunun ikinci bölümüne, yöneticiliğini JMO Genel Başkanı Aydın Çelebi'nin yaptığı paneller devam edildi. Pano konuşmacı olarak Ziya Gözler (Eti Holding Genel Müdürü), Ayhan Sansu (Özelleştirme İdaresi Başkanlığı) ve M.Yüksel Barkurt (Jeoloji Mühendisleri Odası) yer aldı. Kanal D Haber Genel Yönetmeni Tuncay Özkan ise panelistler listesinde görünmesine rağmen panele katılmadı.

Panel Aydın Çelebi'nin yaptığı açılış konuşmasıyla başladı. Aydın Çelebi konuşmasına, bor madenlerinin özelleştirme kapsamına alındığını ancak konuyla ilgili bakanın muhalefeti sonucunda, kamuoyunda sanki bor madenlerinin özelleştirilmesinden vazgeçilmiş gibi bir hava yaratılmaya çalışıldığını fakat bunun doğru olmadığını ve şu an yapılmak istenen şeyin, özelleştirme için uygun zaman kullanılması olduğunu ve şu anda

Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ortamın bu iş için çok uygun olduğuna (Deprem sonrası çıkarılan mezarda emeklilik yasasını da örnek göstererek) dikkat çekerek başladı,

Bor madenleri konusunda JMO'nun daha önce çalışmalar yaptığını kaydeden Çelebi, JMO'nun da içinde olduğu "Madencilikte Özelleştirme Karşıtı Platform"un eylemsellik

sürecini de dinleyicilere aktardı.

JMO olarak bor madenleri hakkındaki duyarlılıklarını, önce demokratik ve mesleki bir kitle örgütü olarak toplumumuzun kaynaklarına, toplumumuza ve insanımıza sahip çıkma yani yurtseverlik ve aydınlık görevi daha sonra da meslek olarak bor madenlerinde hakkımızın bulunması sözleriyle açıkladı,

Ayrıca Kanal D Haber Yönetmeni Tuncay Özkan'ın mazeret bildirerek panele katılmadığını belirten Çelebi, bu mazeretin temelinde, tüm özelleştirmelerde olduğu gibi, bor özelleştirmesinde de sezilenen kirlilik ilişkilerinin medyası unsurlarına yansıyan caydırıcı etkileri bulunması olmadığını ümit ettiğini söyledi. Bu endişesini konuyla ilgili bakanın borun özelleştirilmesine karşı farklı bir ses yükselttiği günün ertesinde özel hayatının televizyon ve gazetelerce kapsamlı bir şekilde gündeme getirilmesini örnek vererek güçlendiren Çelebi, medyanın bor madenlerinin özelleştirilmesi konusundaki duyarsızlığını eleştirerek konuşmasını tamamladı.

Aydın Çelebi'nin açılış konuşmasından sonra, ilk sözü Eti Holding Genel Müdürü Ziya Gözler aldı. Gözler

konusmasında borun özelleştirilmesine karşı olduğunu ve bunun sebebinin ise Türkiye'de bor madenlerini işletecek kadar yetkin, yeterli parasal güce sahip ve teknolojik donanım olarak yeterli bir kurum bulunmadığı ve böyle bir özelleştirme yapılması durumunda bor tekeli US Boraks'ın bir takım araçlar vasıtasıyla Türkiye'deki bor üretimini ele geçireceği konusundaki kaygısı (veya gerçeği) olduğunu söyledi.

İkinci sırada ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığından Ayhan Sarısu vardı. Sarısu konuşmasına Eti Holding A.Ş. nin şu anda özelleştirme kapsamına alındığını belirten Özelleştirme Yüksek Kurulunun 12 Aralık tarihli kararını hatırlatarak başladı. Bu kararın anlamının özette Eti Holdingin özelleştirilip özelleştirilemeyeceğinin ve özelleştirme yönteminin ne olabileceğini etüt etmek olduğunu vurgulayan panelist konuşmasının geri kalan kısmında borun neden özelleştirme kapsamına alındığını ve olası bir özelleştirmenin getirilerini anlattı.

Paneldeki üçüncü konuşmanın sahibi ise JMO'dan M.Yüksel Barkurt idi. Yüksel Barkurt konuşmasında madenlerin özelleştirilmesi tartışmalarının yeni olmadığını, geçmişte de bunun yaşandığını Madencilik şurasının özelleştirme komisyonunun 13 Ekim 1983 tarihli raporunu örnek göstererek söyledi. Barkurt ayrıca Eti Holdingin olası bir özelleştirme durumunda gelebileceği noktayı, daha önce Hayyam Gariboğlu'na satılan

Sümerbank'ın durumunu hatırlatarak söyledi.

Bu konuşmalardan sonra soru-cevap bölümüne geçildi. Bu bölümde konuşmacılar kendilerine yöneltilen sorulara cevap verdiler. Bu bölümün tamamlanmasından sonra JMO Genel Başkanı Aydın Çelebi bir konuşma yaparak sempozyumu noktaladı.

Çelebi konuşmasında, geçmişte çeşitli yöntemlerle gizlice yurtdışına kaçırılan ulusal servetimiz borun, günümüzde açıkça niyet mektuplarıyla çok uluslu şirketlere peşkeş çekilmeye çalışıldığını göyledi, Türkiye'nin şu anda içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal koşulların bir portresini çizen Çelebi, ekonomik krizleri aşmak bağlamında Türkiye'ye dayatılan neo-liberal ekonomi politikalarının toplumun üretken kesimi emekçiler üzerindeki yıkıcı etkisini ve aynı politikaların ülke kaynaklarının sömürülmesinde nasıl bir araç olarak kullanıldığını anlattı. Borçlanma, özelleştirme, düşük ücret, sosyal harcamaların kısıtlanması, işsizlik ve yoksulluğu dayatan neo-liberal politikaların global ölçekteki sonuçlarına da değinen Çelebi aynı zamanda geleceğimize ve umudumuz anlamına gelen doğal kaynaklarımızı ve bunu simgeleyen bor madenlerinin özelleştirilmesine, toplumsal bir karşı duruşun temsilcisi olacaklarını belirterek konuşmasını bitirdi.

ADANA'DA 5 HAZİRAN

Afi Kemal Âkın
Jeoloji Yük.Mühendisi

JMÖ Adana Şubesi tarafından "Dünya Çevre Günü" nedeniyle düzenlenen ve Adana Kent Konseyi, TEMA ve ÇETKO'nunda desteklediği "Adana'nın Çevre Sorunları ve Geleceği" konulu panel, başta kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri olmak üzere, Adana ve yakın çevresinde faaliyetlerini sürdüren sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile bazı okullardan gelen çok sayıda öğrenci tarafından ilgiyle izlenmiştir.

Adana Valiliği adına yapılan açılış konuşmasından sonra, Odamız Yönetim Kurulu üyesi Cevdet Çakır yaptığı konuşmasında "...5 Haziran 1972 yılında Stockholm'de toplanan Birleşmiş Milletler Çevre ve İnsan Konferansının yıldönümünün "Dünya Çevre Günü" olarak ilan edildiği ve Stockholm Konferansı ile sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşamın temel bir ihسان hakkı olduğunun kabul edildiği vurgulanmıştır.

Doğayı değiştirme ve egemen olma tutkusunu, doğa-insan ilişkilerini giderek daha çok çelişkiler formuna dönüştürmüştür, Bu çelişkileri, bir umursamazlık örneği

* olarak kabul edebileceğimiz ve günümüzde artık
* küçümsenemeyecek bir boyuta ulaşan çevre kirliliği
* yaratmıştır. Artan bu çevre sorunları karşısında,
* yerbilimcileri de ilgilerini bu konuya yöneltme zorunluluğu
* hissetmişlerdir.

* Özellikle kentleşme sürecinde ve büyük-entegre
* mühendislik yapılarında, atık depolama alanlarının yer
* seçiminde, değişik faktörlerle zeminde depolanan ağır
* metallerin yeraltı sularına karışma tehlikesinde, güzergah
* belirlenmesinde ve benzeri birçok alanda çevresel risklerin
* asgariye indirilmesi için jeolojik-jeoteknik ve hidrojeolojik
* etütlerin önemi artmaktadır. Bu bağlamda Çevre jeolojisi
* ve ÇED kavramı, bütün verilerini doğadan ve doğayla iç
* içe yaşayarak elde eden Jeoloji Mühendisleri için çok
* daha fazla anlam taşımaktadır.

* Ancak şunu belirtmek gerekir ki çevre olgusu ve çevre
* sorunları multidisipliner bir niteliktedir ve bu anlamda
* bütünsel bir politik anlayışla ele alınması gerekliliği açıktır.
* Yerküreyi, sistematik bir bütün olarak ele almak